

Asia: VN/13115/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteistoimintalain muuttamisesta (hallintoedustusta koskevat säännökset)

Tiedot lausunnonantajasta

Napsauta ja lisää otsikko valintakyselyyn

Työntekijäorganisaatio

Yleiset huomiot esitysehdotuksesta

Huomiot

Hallituksen puoliväliriihessä huhtikuussa 2025 tehtyjen kirjausten mukaan hallitus päätti laskea hallintoedustuksen soveltamisrajaa 150:sta 100 työntekijän yrityksiin. Lisäksi hallitus linjasi, että hallintoedustus tulee toteuttaa hallituksessa tai johtoryhmässä.

Akava katsoo, että työryhmän mietinnössä esitetty yhteistoimintalain 5 luvun muutos ei toteuta täysin hallituksen puoliväliriihen linjausta.

Hallituksen esityksessä tulee varmistaa se, että hallintoedustus toteutetaan ainoastaan sellaisessa toimitilassa, jossa on todellista toimivaltaa ja asiat ovat yhä päätäntä- tai valmisteluvaiheessa, jolloin hallintoedustuksesta voidaan katsoa olevan eniten hyötyä sekä yritykselle että työntekijöille. On myös tärkeää varmistua siitä, että mikään muu ei kelpaa todelliseksi hallintoedustukseksi, kuin vain nämä lakiin kirjatut kriteerit täyttävä toimielin. Sellainen voi olla joko hallitus tai aito, jo yrityksessä olemassa oleva johtoryhmä, mutta mitään uutta johtoryhmää ei tulisi voida jatkossa perustaa tehtävää varten.

HE-luonnoksen yleisperustelut

Huomiot

Mietinnön mukaan esityksen tavoitteena on parantaa henkilöstön mahdollisuuksia osallistua työnantajan päätöksentekoon ja henkilöstön asemaa koskevien asioiden käsittelyyn uudistamalla henkilöstön hallintoedustusta koskevia säännöksiä.

Jotta esityksen tavoite voidaan saavuttaa, Akava katsoo, että paikka, johon hallintoedustus voidaan sijoittaa, voi olla ainoastaan joko hallitus tai todellinen johtoryhmä.

Huomiot

-

2 § - Soveltamisala

Huomiot pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista

Esityksessä ehdotetaan, että henkilöstön hallintoedustusta koskevien säännösten soveltamisrajaa laskettaisiin vähintään 100 työntekijää työllistäviin yrityksiin ja yhteisöihin. Akava kannattaa soveltamisrajan laskemista ja pitää sitä oikeansuuntaisena toimenä.

29 § - Henkilöstön hallintoedustus

Huomiot pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista

-

30 § - Henkilöstön hallintoedustuksen järjestäminen

Huomiot pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että henkilöstön hallintoedustuksen toteuttamistapaa muutettaisiin siten, että nykyisestä sopimukseen perustuvasta henkilöstön hallintoedustuksesta luovuttaisiin. Hallintoedustus tulisi toteuttaa jatkossa lähtökohtaisesti hallituksessa tai johtoryhmissä taikka niitä vastaavissa toimielimissä. Säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että toimielimen nimi ei siten olisi ratkaiseva hallintoedustuksen toteuttamisen kannalta. Oleellista on, että toimielin, jossa henkilöstön hallintoedustus toteutetaan täyttää johtoryhmän yleisesti hyväksytyt tunnusmerkit. Mietinnön mukaan laissa säilyisi laadullinen vaatimus toimielimelle. Sen mukaan henkilöstön hallintoedustus tulee toteuttaa toimielimessä, jossa käsitellään yrityksen liiketoimintaa, taloutta ja henkilöstön asemaa koskevia kysymyksiä.

Jotta esityksen tavoite voidaan saavuttaa, Akava katsoo, että paikka, johon hallintoedustus voidaan sijoittaa, voi olla ainoastaan joko hallitus tai todellinen johtoryhmä. Nykylaissa on säädetty jo nyt samat laadulliset vaatimukset toimielimelle, mutta ne eivät ole ohjanneet toimielimen valintaa toivotulla tavalla. Jos lakiin jätetään edelleen mahdollisuus järjestää hallintoedustus johtoryhmiä vastaavissa toimielimissä, esimerkiksi tätä tehtävää varten perustetussa laajennetussa

johtoryhmässä, esityksen taustalla olevaa toivottua muutosta ei tapahdu ja monessa yrityksessä hallintoedustus jää toteutumatta tarkoituksenmukaisella ja toimivalla tavalla.

Nykytilan ongelmana on nimenomaan se, että joissain tapauksissa yritykset perustavat erityisiä uusia toimielimiä välttääkseen hallintoedustuksen vaikutuksen tosiasialliseen asioiden valmisteluun tai päätöksentekoon. Tämän takia lakiin tulee pykälätasolle kirjata nykyistä tarkemmin hallintoedustuselimen paikka.

31 § - Henkilöstön hallintoedustuksen poikkeukset

Huomiot pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista

-

34 § - Henkilöstön hallintoedustajan oikeudet, velvollisuudet ja vastuut

Huomiot pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista

-

Lain voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Huomiot pykälästä ja sen säännöskohtaisista perusteluista

Akava katsoo, että siirtymäsäännös on tarpeellinen. On tärkeää huolehtia, että mahdolliset hallintoedustusjärjestelyt, jotka eivät vastaa uutta lakia, voidaan siirtymäajan puitteissa muuttaa uutta lainsäädäntöä vastaaviksi. Henkilöstön edustajan suoja ja oikeudet eivät saa heikentyä.

Muut mahdolliset huomiot

Huomiot

-

Kannisto Miia
Akava ry